

Motion till riksdagen
2013/14:So640

av **Carina Ohlsson m.fl. (S)**

Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt samhällsproblem

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behandlingsprogram för våldsutövande män.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om adekvat och säkert personskydd för kvinnor och barn utsatta för våld, så att de kan bo kvar i hemmet.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av förebyggande arbete och i detta sammanhang särskilt vikten av att påskynda Socialstyrelsens arbete med uppföljning av mord, den så kallade haverikommissionen, med målet att inga fler ska mördas.

¹ Yrkande 2 hänvisat till JuU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Circa 17 kvinnor i Sverige dödas varje år av en nuvarande eller f.d. manlig partner. För att kunna hejda – eller åtminstone kraftigt minska – mäns våld mot kvinnor, behövs ökade kunskaper om orsakerna till att män dödar den kvinna som de har en nära relation till. Dessutom behöver män som utövar våld i nära relationer erbjudas olika beprövade behandlingsprogram för att eliminera eller åtminstone förebygga återfall i denna form av brottslighet. Anpassad och adekvat behandling bör ingå som en del i straffpåföljden.

Enligt en rapport som Brottsförebyggande rådet (Brå) har gjort under perioden 1990–2004, vilken bygger på uppgifter från samtliga polisanmälda fall av dödligt våld i nära relationer, har det dödliga våldet mot kvinnor i nära relationer minskat sedan 1970-talet. Sociala förändringar, ökat skydd för utsatta kvinnor och ett ökat ekonomiskt oberoende för kvinnor är några av förklaringarna till dessa uppgifter. Det är dock fortfarande alltför många kvinnor som varje år dödas av sin make, f.d. make, sambo, fästman eller pojkvän.

År 2012 gjordes 28 254 anmälningar av misshandel mot kvinnor över 18 år. 85 % av de misstänkta gärningspersonerna var män. I 75 % av det totala antalet anmälda fall var den misstänkta bekant med offret. Alltså var gärningsmannen obekant med offret endast i vart fjärde anmält fall. De flesta fall av misshandel mot kvinnor som anmäls sker inomhus (73 %). I 45 % av det totala antalet anmälda fall skedde misshandeln inomhus och av någon som offret hade en nära relation till. Mörkertalen är dock särskilt stora när gärningsmannen är närstående. Brå har tidigare uppskattat att endast vart femte sådant fall anmäls till polisen, dessutom anmäldes 2 478 fall av grov kvinnofridskränkning samma år. Man kan också se att ensamstående mödrar är en särskilt utsatt grupp, vilka främst utsätts för våld av närstående. Många av de män som begår brotten har tidigare hotat eller misshandlat kvinnan.

Oavsett på vilket sätt våldet uttrycks, är syftet med våldet alltid detsamma: att etablera och utöva makt och kontroll genom att skada och skrämja. Våld i nära relationer utmärker sig från andra former av övergrepp, då det ofta utövas under en längre period och tenderar att öka i intensitet med tiden. Detta kan leda till att våldet mer och mer blir både förväntat och ett inslag i den utsattas vardag. Enligt Världshälsoorganisationen (WHO) utgör våldet ett allvarligt hot mot den utsattas hälsa och säkerhet. Förutom direkta fysiska skador kan det ge upphov till både psykiskt lidande såsom posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) och mer långsiktiga fysiska konsekvenser. I vissa fall är det så allvarligt att det leder till att den som utsätts för våld avlider. Dödligt våld i nära relationer är ofta resultatet av en längre tids våldsutövning inom relationen.

Behandlingsverksamheter med inriktning på män som utövar våld mot kvinnor i nära relationer har bedrivits inom svensk kriminalvård sedan 1980-talet, och verksamheten har byggts ut under senare tid. Behandlingen syftar till att motverka såväl fysisk, psykisk, sexuell som materiell våldsutövning.

Fel! Okänt namn på

Programverksamhet pågår inom kriminalvården för män som dömts för att ha utövat våld mot närstående, men skulle kunna utvidgas och bli mer omfattande och allmängiltigt genom t ex tillägg i straffpåföljden. Vi vet också att pilotverksamhet har startats inom kriminalvården där män får gruppsamtal och kan tala om sin roll som förälder. Detta är ett samarbete mellan kvinnojourer och kriminalvården.

Socialstyrelsen har också fått i uppdrag att följa upp när kvinnor mördas i en nära relation, för att kunna bli bättre på att förebygga våld. Tyvärr har det tagit lång tid från utredning till beslut. Vi har ännu inte sett något exempel på uppföljning, efter de mord som skett, efter att Socialstyrelsen fått sitt uppdrag. Det är viktigt att detta arbete påskyndas för att mord ska kunna förebyggas. En nolltolerans bör vara målet.

Under senare tid har det rapporterats om att skyddet för kvinnor och barn som utsatts för våld tyvärr inte alltid är ett adekvat och långsiktigt skydd. Det kan handla om att det är brist på bostäder och att kvinnorna får vara kvar längre tid än nödvändigt på kvinnojour, vilket gör att det blir brist på plats i kvinnojouren för kvinnor och barn som akut behöver platsen. Det är dessutom diskutabelt att det är kvinnan och barnen som får lämna sitt hem och inte våldsutövaren, trots att det finns möjligheter i lagstiftningen att utfärda kontaktförbud till det egna hemmet. Varför används inte lagstiftningen fullt ut så att kvinnor och barn kan bo kvar i sitt eget hem när de utsatts för våld? Detta är något som behöver ses över och kompletteras med en ny lagstiftning. Kvinnor och barn (misshandelsoffren) måste få ett adekvat och säkert personskydd utifrån enskilda behov, så att de inte behöver flytta från sin hemkommun p.g.a. rädsla för sina liv.

Stockholm den 2 oktober 2013

Carina Ohlsson (S)

Carina Adolfsson Elgestam (S)

Eva-Lena Jansson (S)

Kerstin Nilsson (S)

Marie Nordén (S)

Sara Karlsson (S)

Carina Hägg (S)

Hillevi Larsson (S)

Lena Sommestad (S)

Monica Green (S)

Åsa Lindestam (S)